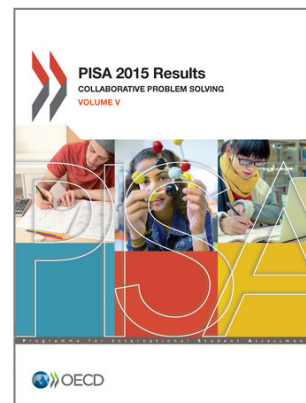

OECD *Multilingual Summaries* PISA 2015 Results (Volume V) Collaborative Problem Solving

Summary in Latvian

Read the full book on: 10.1787/9789264285521-en

PISA (Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programma) 2015. gada rezultāti (V sējums) Problēmu risināšana sadarbības ceļā

Mūsdienu darbavietās ir vajadzīgi cilvēki, kas var atrisināt problēmas, sadarbojoties ar citiem. Bet sadarbība komandas locekļiem var radīt problēmas. Darbs var netikt sadalīts vienlīdzīgi vai efektīvi, turklāt komandas locekļi, iespējams, pilda tādus pienākumus, kas viņiem nav piemēroti vai nepatīk. Starp komandas locekļiem var rasties konflikts, kas kavē radošu risinājumu atrašanu. Tāpēc sadarbība pati par sevi ir prasme.

Ir bijuši vairāki mēģinājumi novērtēt, cik labi skolēni prot viens ar otru sadarboties. Savā pirmreizējā novērtējumā par problēmu risināšanu sadarbības ceļā PISA 2015 aplūko tādu starptautiski salīdzināmu datu trūkumu šajā jomā, kas ļautu valstīm un saimnieciskajām struktūrām redzēt, kā to skolēni izskatās salīdzinājumā ar skolēniem citās izglītības sistēmās. Novērtējumā par problēmu risināšanu sadarbības ceļā piedalījās 52 valstis un saimnieciskās vienības (32 OECD valstis un 20 partnervalstis un saimnieciskās vienības).

Ko mums vēsta dati?

Skolēnu veikspēja problēmu risināšanā sadarbības ceļā

- Singapūras skolēni uzrāda augstākus rezultātus problēmu risināšanu sadarbības ceļā nekā skolēni citās valstīs un saimnieciskajās vienībās, kuras piedalījās pētījumā, aiz viņiem ierindojas Japānas skolēni.
- OECD valstīs vidēji 28 % skolēnu sadarbības ceļā spēj atrisināt tikai vienkāršas problēmas, ja to vispār spēj izdarīt. Savukārt mazāk kā vienam no sešiem skolēniem Igaunijā, Honkongā (Ķīnā), Japānā, Korejā, Makao (Ķīnā) un Singapūrā ir zemas prasmes problēmu risināšanā sadarbības ceļā.
- OECD valstīs 8 % skolēnu ļoti labi risina problēmas sadarbības ceļā, kas nozīmē, ka viņiem var būt izpratne par grupas dinamiku, viņi spēj nodrošināt, ka komandas locekļi darbojas atbilstīgi viņu iepriekš noteiktajiem pienākumiem, un atrisināt nesaskaņas un konfliktus, atrodot efektīvus veidus, kā to izdarīt, un pārtraukt virzību ceļā uz risinājumu.
- Problēmu risināšanas sadarbības ceļā veikspēja ir pozitīvi saistīta ar veikspēju PISA programmas pamatpriekšmetos (dabaszinātnēs, lasīšanā un matemātikā), bet šī saistība ir vājāka nekā šo citu nozaru starpā novērotā.
- Skolēni Austrālijā, Japānā, Korejā, Jaunzēlandē un ASV uzrāda daudz labākus rezultātus problēmu risināšanā sadarbības ceļā, nekā to varētu sagaidīt, pamatojoties uz viņu rezultātiem dabaszinātnēs, lasīšanā un matemātikā.

Skolēnu demogrāfiskā statistika un problēmu risināšanā sadarbības ceļā

- Katrā valstī un saimnieciskajā vienībā, kas piedalījās novērtējumā, meitenes uzrāda ievērojami labākus rezultātus par zēniem problēmu risināšanā sadarbības ceļā. Visās OECD valstīs meitenes

uzrāda vidēji par 29 punktiem augstāku rezultātu nekā zēni. Lielākās atšķirības — vairāk par 40 punktiem — ir novērotas Austrālijā, Somijā, Latvijā, Jaunzēlandē un Zviedrijā; vismazākās atšķirības — mazāk par 10 punktiem — ir novērotas Kolumbijā, Kostarikā un Peru. Tas kontrastē ar PISA 2012. gada novērtējumu par personisku problēmu risināšanu, kurā zēni kopumā uzrādīja labākus rezultātus par meitenēm.

- Veiktspēja problēmu risināšana sadarbības ceļā ir pozitīvi saistīta ar skolēnu un skolu sociāli ekonomisko profilu, lai gan šī saistība ir vājāka nekā saistība starp sociāli ekonomisko profilu un veiktspēju trijos PISA programmas pamatpriekšmetos.
- Novērtējot veiktspēju dabaszinātnēs, lasīšanā un matemātikā, nav būtisku veiktspējas atšķirību starp labvēlīgākā un nelabvēlīgākā situācijā esošiem skolēniem vai starp skolēniem-imigrantiem un skolēniem, kas nav imigranti. Bet, novērtējot veiktspēju visos trijos PISA programmas pamatpriekšmetos, meitenes joprojām uzrāda par 25 punktiem augstāku rezultātu nekā zēni.

Skolēnu attieksme pret sadarbību

- Visās valstīs un saimnieciskajās vienībās skolēniem kopumā ir pozitīva attieksme pret sadarbību. Vidēji vairāk nekā 85 % skolēnu visās OECD valstīs piekrīt apgalvojumam “es esmu labs klausītājs”, “man patīk redzēt, ka maniem klasesbiedriem veicas”, “es ņemu vērā to, kas interesē citus”, “man patīk apsvērt dažādas perspektīvas” un “man patīk sadarboties ar vienaudžiem”.
- Gandrīz visās valstīs un saimnieciskajās vienībās meitenēm vairāk nekā zēniem ir tendence novērtēt attiecības, tas nozīmē, ka meitenes biežāk nekā zēni piekrīt, ka viņas ir labas klausītājas, viņām patīk redzēt, ka viņu klasesbiedriem veicas, viņas ņem vērā to, kas interesē citus, un viņām patīk apsvērt dažādas perspektīvas.
- Vairumā valstu un saimniecisko vienību zēniem vairāk nekā meitenēm ir tendence novērtēt komandas darbu, tas nozīmē, ka zēni biežāk nekā meitenes piekrīt, ka viņi dod priekšroku darboties komandā nevis vienatnē, uzskata, ka komandas pieņem labākus lēmumus nekā atsevišķi cilvēki, uzskata, ka darbs komandā paaugstina viņu darbības efektivitāti, un norāda, ka viņiem patīk sadarboties ar vienaudžiem.
- Labvēlīgākā situācijā esošajiem skolēniem gandrīz visās valstīs un saimnieciskajās vienībās ir tendence novērtēt attiecības augstāk nekā nelabvēlīgākā situācijā esošajiem skolēniem, taču vairumā valstu un saimniecisko vienību nelabvēlīgākā situācijā esošajiem skolēniem ir tendence novērtēt darbu komandā augstāk nekā labvēlīgākā situācijā esošajiem skolēniem.
- Izvērtējot veiktspēju visos trijos PISA programmas pamatpriekšmetos, ņemot vērā dzimumu un sociāli ekonomisko statusu, jākonstatē, ka, jo augstāk skolēni novērtē attiecības, jo labāka ir viņu veiktspēja problēmu risināšanā sadarbības ceļā. Līdzīga saistība ir novērota tad, ja skolēni augstāk novērtē darbu grupā.

Skolēnu aktivitātes, skolu prakse un sadarbības prakse

- Attieksme pret sadarbību kopumā ir pozitīvāka tad, ja skolēni ir vairāk iesaistīti fiziskajās aktivitātēs vai apmeklē vairāk fiziskās audzināšanas stundu nedēļā.
- Izvērtējot veiktspēju visos trijos PISA programmas pamatpriekšmetos, ņemot vērā dzimumu un skolēnu un skolu sociāli ekonomisko profilu, jākonstatē, ka vidēji visās OECD valstīs tiem skolēniem, kas ārpus skolas spēlē videospēles, ir nedaudz zemāka veiktspēja problēmu risināšanā sadarbības ceļā nekā tiem skolēniem, kuri videospēles nespēlē. Bet skolēni, kam ārpus skolas ir pieeja internetam, čatam vai sociālajiem tīkliem, uzrāda nedaudz augstākus rezultātus par citiem skolēniem.
- Skolēni, kas strādā māsaimniecībā vai rūpējas par citiem ģimenes locekļiem, augstāk nekā citi skolēni novērtē gan darbu komandā, gan attiecības, tas pats attiecas uz skolēniem, kuri ārpus skolas tiek ar draugiem vai sarunājas ar draugiem pa tālruni.

Skolas, kurās sadarbojas

- Vidēji visās OECD valstīs skolās, kurās problēmas tiek risinātas sadarbības ceļā, tādu skolēnu, kas norādīja, ka nav bijuši apdraudēti no citu skolēnu puses, bija par 18 punktiem vairāk nekā to skolēnu, kuri norādīja, ka ir bijuši apdraudēti vismaz dažas reizes gadā. Skolēni arī uzrādīja par 11 punktiem augstāku rezultātu par katru 10 procentpunktu palielinājumu tādu skolasbiedru skaitam, kuri norādīja, ka netiek apdraudēti no citu skolēnu puses.

- Pat ņemot vērā rezultātus dabaszinātnēs, lasīšanā un matemātikā, augstāku veikspēju problēmu risināšanā sadarbības ceļā uzrāda tie skolēni, kuri vai kuru skolasbiedri ir norādījuši, ka skolotāji pret skolēniem izturas taisnīgi.

Kā PISA programmas rezultāti ietekmē politiku?

Izglītības sistēmas varētu palīdzēt skolēniem attīstīt viņu sadarbības prasmes. Piemēram, fiziskā audzināšana sniedz daudz dabisku iespēju iekļaut sadarbību attīstošas aktivitātes un attīstīt sociālās prasmes un attieksmi pret sadarbību. Rezultāti arī liecina, ka sastapšanās ar dažādību klasē tiek saistīta ar labākām sadarbības prasmēm.

Šajā ziņojumā ir parādīts arī, ka pozitīvu attiecību veicināšana skolā var palīdzēt attīstīt skolēnu sadarbības prasmes problēmu risināšanā un viņu pozitīvu attieksmi pret sadarbību, jo īpaši tad, ja šajās attiecībās skolēni ir tiešā veidā iesaistīti. Skolas var organizēt sociālās aktivitātes, lai sekmētu konstruktīvas attiecības un piesaisti skolai, nodrošināt skolotāju apmācību par klases vadību un skolas mērogā vienoties par pieeju, kā skolā novērst un risināt ārpusreglamenta attiecības. Arī vecāki var palīdzēt mainīt situāciju, jo sadarbība sākas jau mājās.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2017), *PISA 2015 Results (Volume V): Collaborative Problem Solving*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264285521-en